

תמר יולדת בן מחזה בשתי מערכות

כבר נערכו חזרות, מתישהו בסוף שנות השישים, באיזשהו מרתף ברחוב דיזנגוף, עם חברי קבוצת "במת השחקנים", לפני שהקבוצה עברה לתיאטרון חיפה. הם אהבו את המחזה, אבל התגלו קשיים עם השחקנית הראשית – אני כבר לא זוכר איזה קשיים – והחזרות נפסקו. אחר כך חשבתי שהמחזה מתנדנד יותר מדי בין הסגנון הראשון שלי, ה"מיתי" נקרא לו, ובין הסגנון החדש, ה"ריאליזם הפיוטי" אפשר לקרוא לו, שנמצא לי עם אנשים קשים. אז זהו, הנחתי למחזה שיישאר במגירה.

בקריאה מחודשת נראה לי שיש בו עניין, אולי דווקא בגלל ההתנדנדות הזאת. שלא לדבר על האקטואליות שלו, ועל התפקידים המאתגרים שיש בו לשחקנים וגם לכמאי.

הדמויות:

תמר – אישה צעירה
יהושע – בעלה
סוניה – אמה
שמעון – אביה
גליה – חברה שלה
נצחיה – חברה שלה
נבוכדנצר – ילד, בנה של נצחיה
רחמים – ילד, בנה של גליה

מקום וזמן:

תל אביב, חדר מגורים בביתם של תמר ויהושע, שנות השישים או מאוחר יותר.

מערכה ראשונה תמונה ראשונה

לפנות ערב. האור כתום-אפור. יהושע יושב בכורסה. תמר נכנסת ועומדת. יהושע קם

יהושע: שלום. למה את עומדת? ושוב, אחרי שלא עונה לו למה את עומדת?
תמר: אני מסתכלת. אני מסתכלת בבית שלי.

יהושע: תני לי את הסל. את התיק.

תמר: זה בסדר. ממתני אתה בבית? עוד מוקדם. סגרת?

יהושע: שבי. למה את לא יושבת?

תמר: כן.

יהושע: מה את רוצה לשתות? להכין לך קפה? שתיקה קצרה מה את רוצה לשתות?

תמר: אני לא צמאה. שתיתי ברחוב. אתה עומד עלי כמו מלצר.

יהושע: רק עכשיו גמרת?

תמר: גמרת?

יהושע: אצל הרופא.

תמר: לפני שעתים.

יהושע: היית אצל הורייך?

תמר: טיילתי ברחובות. המון אנשים עייפים ברחובות אחרי הצהריים. דוחפים, ומזיעים. הרחובות הם כמו גדה של נהר בבל; לא תולים כינורות, ולא בוכים, ולא זוכרים, ולא מתגעגעים, ובכל זאת גלות. וכמה הרבה ילדים!

יהושע: מה אמר לך הרופא?

תמר: כמו האחרים: אסור לי ללדת. אם אלד – אני עלולה למות. כמה רופאים כבר ביקשנו? למה עליתי אל עוד אחד? הרגליים כואבות לי.

יהושע: לא היית צריכה להסתובב ברחובות.

תמר: איפה הייתי צריכה להסתובב?

יהושע: אני מחכה לך בבית כבר שעתים.

תמר: אני מצטערת. איפה המראה שלי? היא לא היתה בתיק, וצבעתי את השפתים מול קיר. נורא. פה של מרשעת עשיתי לי.

יהושע: אם את רוצה – אני אסגור וניסע לחוץ לארץ.

תמר: בשביל מה? שם מותר יהיה לי ללדת? איפה זה?

יהושע מוציא מן התיק שלו ענק זהב, ומושיט לה

תמר: מה זה?

יהושע: בשבילך.

תמר: זהב טהור, נכון? איזה משקל! ומה עם החובות שלך?

יהושע: הבאתי לך מתנה.

תמר: אף פעם לא ענדתי זהב. אני מכאן, אנשים היו צנועים. לכל היותר תכשיטים של כסף. כשאני חושבת על זה, אף פעם לא העזת להציע לי זהב. מה קרה עכשיו?

יהושע: תענדי. תראי, זה יהיה יפה עלייך.

תמר: אתה נעשה באמת סוחר זהב. בתחילה חשבתי שזה משחק, עכשיו... אני הולכת ונעשית אשתו של סוחר זהב.

יהושע: זו העבודה שלי.

תמר: זאת המשפחה שלך, הם אינם, אבל הם היו. שבעה דורות של צורפי זהב וסוחרי זהב ומבריחי זהב, לא ככה? ואחרי רגע אני מבינה. ידעת מה יגיד הרופא, כמובן, אז החלטת. זהב במקום?

יהושע: את מדברת יותר מדי. את אשתי, הבאתי לך מתנה. את תראי, זהב יפה לעור שלך.

תמר: אני מצטערת, אני מלוכלכת, אני צריכה להתרחץ. אני עוד אענוד אותה, בפעם אחרת. יש מים חמים באמבטיה? מה זה? יש ריח של אפר. המאפרה... מילאת את המאפרה. שפוך את זה לסל. למה אתה מחכה?

יהושע: תכף.

תמר: עכשיו. זאת לא המשפחה שלך משם: אבא שלך בחוץ, מביא זהב הביתה, ואימא שלך בבית מגדלת שישה ילדים. הייתם שישה בבית, לא? איתי זה קצת אחרת, לא? קצת. עוד מעט נגמר החופש הגדול. שנינו יחד צריכים לנקות. שפוך את זה, זה מסריח.

יהושע: בסדר.

תמר: אתה תנקום בי על הסבלנות שלך עכשיו, אני יודעת.

אפלולית ממלאת את החדר

תמר: יש תמונות של ילדים, משם, מאירופה, עם קסקטים. בחושך אתה נראה כמו ילד עם קסקט. החושך עושה לך עיניים גדולות וקסקט על הראש.

תדליק את החשמל, טוב? יהושע מדליק

תמר: שנינו, רק שנינו. פונה לעבר חדר השינה

תמונה שנייה

שבוע או שבועיים אחר כך. שבת, אחרי הצהריים. יהושע, במכנסיים קצרים בלבד, פותח את הדלת. סוניה ושמעון נכנסים, אומרים שלום

סוניה: איפה תמרה?

יהושע: אני אקרא לה. יוצא לחדר השינה

סוניה: ראית? ערום!

שמעון: הוא לבוש במכנסיים.

סוניה: מכנסיים!

שמעון: זה הבית שלו.

סוניה: זה גם הבית שלה.

שמעון: הם לא זרים, הם איש ואישה.

סוניה: אתה לא מבין כלום.

שמעון: מה יש להבין? חם היום ו...

סוניה: החום הזה! שוכחים הכול ומתפשטים. עוד ועוד, בלי בושה.

שמעון: מה את רוצה ממנו? שבת היום, והוא...

סוניה: שבת! השבת הזו! לא עובדים, לא יוצאים, רובצים, נעשים חיות.

שמעון: זה קיץ. ושבת. אי אפשר בלי שבת.

סוניה: אני מפחדת. אני מפחדת לתמר.

תמר ויהושע נכנסים בלבוש מלא

תמר: שבת שלום. הקדמתם.

סוניה: אתה שומע? הקדמנו? מן הבוקר אנחנו מחכים לאחרי הצהריים, ועוד

הקדמנו. הגיע הזמן שתאכלו עוגה טובה. שבו, שבו, אני אמזוג לכם קפה

קר. נכנסת למטבח, מדברת מן המטבח, שעה שהם עומדים בחדר עוגת תפוחים.

ודאי צמתם כל היום. דיאטה! העולם מלא כל טוב, והם בולעים מטאטאים

יבשים. במקום לאכול שעה אחת ביום ולשבוע, הם לא אוכלים עשרים

וארבע שעות ביממה. צללים! בקרוב יתהלכו צללים ברחובות. גם אביך...

יש לי זמן לבשל סוף סוף, הלוא יצאתי לפנסיה – המטבח שר כל הבוקר,

והוא לא אוכל רבע ממה שאני מכינה. אבא שלי... הו! רק היינו שומעים

את הסוסים שלו מקצה הרחוב, ואימא כבר היתה צועקת: הזאבים! וכולנו

היינו רצים ומעמידים את הסירים על השולחן. את הסירים! ודאי, הגביר של

העיירה! יושב ראש כאן ויושב ראש שם. את כבר מחייכת שם. אני מתעוררת

לפעמים משנת הצהריים עם איזה פחד, אני לא יודעת איפה אני, כאילו הלכתי לאיבוד. אז אני מזכירה אותו לעצמי, את העמדה שלו, את הכבוד שרחשו לו, ושוב נעשה לי טוב. נכנסת, מעמידה מגש עם עוגות וספלי קפה על השולחן מה אתם עומדים כמו...?

זוחקים ויושבים

סוניה: תצחקו, תצחקו! זה בריא. העיקר שתאכלו. אצלי לא הולך קפה לבר, אתם תאכלו את העוגה. תיחנקו ותאכלו אותה. שום דיאטה על חשבון העוגה שלי. ראיתם את ההצגה החדשה? אומרים שהיא מתגרשת שוב, אבל היא נפלאה שם. כמה רציתי שתמר תהיה שחקנית! מאיפה לקחה את הרצינות הזאת? מה אתם שותקים?

תמר: אנחנו אוכלים את העוגה שלך.

סוניה: אוכלים? ציפורים אוכלות יותר, ובכל זאת הן לא מפסיקות לשיר.

תמר: יש משחק כזה: שותקים, מי שמדבר ראשון מפסיד.

סוניה: אני אפסיד. זו אני. לא מוצאת חן בעיניכם – תפטרו אותי. אגב, אתם מוכרחים לראות את ההצגה. קניתי לכם כרטיסים למחר. מקומות יוצאים מן הכלל. יש לי מכרים בתיאטרון, מן העיר שלנו.

תמר ויהושע מפסיקים לאכול. שמעון עומד

סוניה: מה קרה? עוד פעם אמרתי משהו לא טוב. אבא שלך... ארבעים שנה, והוא עוד מוצא בי פגמים. ואני כל כך אוהבת לשמוע מילה טובה. מה יש? אסור לי לקנות לכם כרטיסים להצגה? ללדת אותך מותר לי, לגדל אותך, ולקנות לך כרטיסים להצגה – לא? אילו ידעתם איזה חלום חלמתי אמש. עמדתי במטבח גדול, גדול כמו בבית של אימא שלי, ובישלת לי לאבא אטריות בסיר נחושת על פרימוס. וחתול עמד לרגלי, וליקק שמנת. נו, אז מה? נכון שגירשתי מהבית את כל הכלבים והחתולים שלך. הם הפריעו לך ללמוד. ולמה הייתי צריכה לבשל לאבא אטריות? הוא לא אכל מספיק אטריות אצל אמו? בכל יום אכלו אצלם אטריות עם סוכר וקינמון.

שמעון: די!

סוניה: מה די?

שמעון: אצלנו לא אכלו אטריות עם סוכר וקינמון.

סוניה: אצלכם לא אכלו בכל יום אטריות עם סוכר וקינמון?

שמעון: לא.

סוניה: אז מה אכלו אצלכם?

שמעון: קדחת!

סוניה: מה?

שמעון: לא אכלו אטריות עם סוכר וקינמון.

סוניה: כן אכלו.

שמעון: מי אכל את האטריות? אני או את?

סוניה: אבל אני זוכרת.

שמעון: את לא זוכרת כלום, את לא יודעת כלום, את...

סוניה: איך אתה מדבר אלי? אני רואה כמו עכשיו צלחות של אטריות עם גבינה מלוחה. נכון, עם גבינה מלוחה.

שמעון: את לא יודעת איפה יד ימין שלך.

סוניה: מה זה? ואם טעיתי? לא עם סוכר וקינמון! עם גבינה מלוחה! הברל גדול! אסון! אבל אטריות אכלת. כל יום אכלת אטריות. אני לא מבינה – מה חטאתי?

שמעון: שום דבר. פשוט, מי ביקש ממך? לא חטאת, את כבשה, אז בבקשה שבי בשקט כמו כבשה. מי ביקש ממך לקנות להם כרטיסים? לא! אל תזיזי את הכיסא. לא צריך להזיז כאן שום כיסא.

סוניה: מה זה צריך להיות?

שמעון: אל תגידי כלום! ואל תזוזי! זאת מספיק, מי ביקש ממך לדאוג להם? דאגת מספיק. למה לא היה לך טוב בקיבוץ? למה לא במושבה? חברה תרבותית יש רק בעיר? שיהיה העירה. אבל בשקט! העירה? כמה מאות אלף יהודים יש בעיר הזאת? ואלינו לא נכנס אחד. תפסיקי להסתכל בי! הקירות זזים כשאת מסתכלת בהם. את מסתכלת בי, וגם אני... אני מתחיל לרעוד.

סוניה: אני לא מבינה. אחרי ארבעים שנה. זה חורבן. אל תאמינו לו! הוא לא ישן טוב הלילה.

יהושע קם ללכת

שמעון: לא! לא! חכה, חכה ותשמע! אתה בן המשפחה הזאת. לא ישנתי טוב הלילה? כל היום היא רועשת. ובלילה... אני מציע את המיטה, כמוכן. אני לא מספיק לכבות את האור, והיא כבר מטפסת על המיטה, על ארבע היא מטפסת, ומתיישבת, ונשכבת על הגב, הראש בכר, וזהו, היא ישנה. ישנה. איך אני יכול לישון כשאת ישנה ככה בשקט? כרטיסים להצגה החדשה? עזבי אותם! אותם עזבי!

תמר: תירגע, אבא. אתה צריך להיזהר.

סוניה: שייקח את הכדור שלו.

תמר לוקחת את הכדור מידי סוניה, מגישה לשמעון עם ספל קפה

שמעון: בולע את הכדור אני מבקש את סליחתכם. אתם לא יודעים. כל ימי אני בעל גאווה. אני מתעורר בבוקר עם גאווה. אחר כך – עלבון אחרי עלבון, וזה לא טוב, זה רע. לו יכולת את, תמר, שיהיה לך טוב. גם את סוניה.

סוניה: אני סולחת לך. לא קרה כלום. לא אמרת כלום.

שמעון: את ישבת לידי לילות שלמים בבית החולים. בלעדייך לא הייתי חי. אני לא זוכר את עצמי בלעדייך. אפילו לא רגע אחד בלעדייך.

סוניה: ששש! אין דבר. תנוח קצת, תנוח.

תמר: תשבו כאן, אבא ינוח, אנחנו ניכנס לחדר שלנו. התחלתי לקרוא ספר חדש.

נשמע צלצול בדלת

סוניה: גליה ונצחיה, החברות שלך. שכחתי לספר לך.

תמר: אבא צריך לנוח.

שמעון: הן לא יפריעו לי. אני מרגיש הרבה יותר טוב.

סוניה: אבא שלך מאוהב בנצחיה.

צלצול נוסף בדלת. יהושע פותח. גליה ונצחיה והילדים שלהן, נבוכדנצר ורחמים,

נכנסים. כולם אומרים: שלום

סוניה: תיכנסו, תיכנסו. הו, עם הילדים. יופי! בואו, בואו ילדים! הילדים פונים

הצידה ממנה כמה שהם נחמדים!

גליה: מתיישבת, מחזיקה בידה את ידו של רחמים אפשר לבקש את הקפה הטורקי

של יהושע?

יהושע יוצא למטבח

נצחיה: הו, וילונות חדשים, נהדר! גם אנחנו צבענו את כל הקיר הגדול של

הסלון באדום. אתם מוכרחים לבוא. זה כביר. חיכינו לכם אתמול בלילה.

תמר: אני מצטערת. יש הרבה עבודה לפני התחלת שנת הלימודים.

שמעון: מגיש לנצחיה כיסא בבקשה. אם תרשי לי לומר, עם שערות כמו שלך את

צריכה לגדל צמות.

סוניה: את שומעת, תמר?

נצחיה: צמות? היום צמות? אני רק שומעת את זה, וכבר הראש שלי כבד ואני

נרדמת.

יהושע נכנס ומעמיד מגש עם ספלי קפה על השולחן. תמר מגישה עוגיות. נבוכדנצר מסתכל בעוגיות, מרים ראשו ופותח ביבבה

נצחיה: מה זה? למה? מה קרה, ילד שלי?

נבוכדנצר מחביא את ראשו בשמלת אמו וצועק משהו חסר מובן.

סוניה: אולי תיתני לי? יש לי קצת ניסיון.

נצחיה: אל נבוכדנצר מה אמרת? אני לא מבינה. דבר! צריך להיות ביישן בהתחלה, אבל אחר כך צריך לדבר.

נבוכדנצר: אני לא רוצה את העוגיות! ארטיק! את הבטחת לי ארטיק, ארטיק!

נצחיה: מחבקת אותו ילד מתוק שלי! נבוכדנצר שלי!

תמר: אני מצטערת. אני חלשה בגלילות. אצלנו אין כמעט ממתקים. אולי סוכריות. הולכת ומחפשת סוכריות במזנון, סוניה אחריה

נצחיה: פשוט שכחתי שהבטחתי לו ארטיק. הזיכרון שלך, נבוכדנצר שלי! כשנצא, אני אקנה לך שני ארטיקים. הוא כל כך אוהב ארטיק. הוא מלקק שניים בבת אחת.

נבוכדנצר ממשיך לייבב. בתוך המהומה נשמט רחמים מידי אמו, הולך בשקט אל כוננית הספרים, מושך ספרים, וקורע אותם בדממה. אף אחד לא מבחין במעשיו

תמר: חוזרת עם צלוחית סוכריות מצאתי. אולי הוא ירצה סוכריות.

נבוכדנצר: ממשיך לייבב ארטיק! תוקע סוכריה לפיו ארטיק! תוקע עוד סוכריה לפיו ארטיק!

נצחיה: עוד! תיקח עוד! כמה שאתה יכול! ככה! ככה!

הוא מייבב ותוקע סוכריות לפיו בעת ובעונה אחת, עד שפיו מלא, משתקק

גליה: אל יהושע הקפה הזה שלך, אין מילים! מרגישה שרחמים אינו איתה מה זה? רחמים! קופצת ממקומה

סוניה: הספרים! הילד! הוא קורע את הספרים!

כולם פונים אל רחמים. ורחמים פוסק, שומט ידיו ומשפיל ראשו

גליה: מושכת אותו מן הכוננית למה אתה קורע? מה יש לך מזה? זה מתוק? מה זה? תסתכלו עליו: כבשה, טלה. ילד נפלא: אוכל מה שנותנים לו, מתפשט ומתלבש בעצמו, לא מרטיב כלילה, לא מתחצף. אבל תנו לו לגלות ספרים, או ספלים של חרסונה. שום דבר לא יועיל – הוא יגיע אליהם. והוא יקרע והוא ישבור. בשקט – בשקט, תענוג! עד שישמעו את הצעקות של בעלת הבית. אצלנו חורבן ואפר עד מטר ועשרים. אני מצטערת, תמר. אני לא יודעת מה...

תמר: אין דבר, הוא קרע רק שלושה ספרים.

סוניה: עשרה! גם את האלבומים!

גליה: מושכת את רחמים איתה, חוזרת ויושבת עכשיו תעמוד כאן, כאן תעמוד. כאן.

לוקחת את הקפה בידה, רחמים נרחף אליה. והקפה נשפך

נצחיה: השמלה!

גליה: אלא מה. אין מה להתרגש. הכוננית הזאת שלכם בנויה חזק? תודה. בוא

איתי! מושיבה את רחמים על המדף העליון של הכוננית אי אפשר שלא אוכל

לשתות קפה אצל ידידים.

תמר: הוא לא ייפול?

גליה: הוא שובר מערכת שלמה של כוסות, הוא דורך על זכוכית, ולא נשרט

שריטה אחת קטנה. זה השם שלו לא מוצא חן בעיניו: רחמים! ילדתי אותו

בקושי, אחרי שתים-עשרה שעות של צירים. ושתי המשפחות עמדו משני

צדי המיטה והציעו שמות. אז ביקשתי אותם: רחמים... זהו! רחמים! אל

תחששו. כשיגדל יהיה עורך דין מצליח כמו אבא שלו.

נבוכדנצר: שגמר את כל הסוכריות, פותח בייבבה מחרדשת אימא!

סוניה: הוא אכל את הכול.

נצחיה: מה יש, ילד שלי? שכחו אותך?

נבוכדנצר: שמה! למעלה! גם כן.

נצחיה: לא! אתה תיפול. אתה לא יודע לשמור על עצמך כמו רחמים.

נבוכדנצר: אז את האצבע!

נצחיה: איזו אצבע? אתה כבר לא מוצץ.

נבוכדנצר: מצביע על תמר את האצבע שלה! יש לה שש.

נצחיה: סלחי לי, תמר. אני לא יודעת מאיפה שמע, לא!

נבוכדנצר: אז שמה! למעלה!

נצחיה: לא! לא זה ולא זה!

תמר: שיראה, יש לי שש אצבעות ברגל, זו אמת. מוטב שיראה מאשר... חולצת

סנדלה הנה.

סוניה: תמר!

נבוכדנצר: מתבונן בכף הרגל לספור! אני רוצה לספור.

נצחיה: אני משתגע. הוא משגע אותי לגמרי. הוא למד לספור...

תמר: שיספור.

נבוכדנצר: אחת, שתיים, שלוש, ארבע, חמש, שמונה.

נצחיה: שש! אחרי חמש בא שש. רק הבוקר ידעת.
נבוכדנצר: פורץ, זו הפעם הראשונה בכי של אמת ללכת, אימא. אני רוצה ללכת.

נצחיה: מה קרה פתאום?

תמר: הוא מפחד. נועלת את סנדלה

גליה: מורידה את רחמים מן הכוננית מספיק להיום. אנחנו נלך עכשיו, תמר. הן מושכות את ילדיהן עד הפתח, עוצרות, ופונות אל תמר

נצחיה: אני מצטערת נורא.

תמר: אין דבר, הם ילדים מלאי חיים.

גליה: אל תנחמי אותנו. אנחנו יודעות מה יש לנו. נבוא שוב, בלי הילדים, נבוא הרבה.

תמר: לא צריך לטרוח. אתן עסוקות די עם הילדים.

גליה: הם בוכים במילא, שיבכו בלעדינו. עם בייבי סיטר הם בוכים פחות. הם דורשים פחות. צועקים צעקה אחת גדולה, ונרדמים. ויש עכשיו כל כך הרבה לאן לצאת. יושבים לילה אחד בבית ושומעים את הרעש בחלונות, אז מרגישים כמה קבורים בלי לצאת. אנחנו נוציא אתכם.

תמר: באמת לא צריך.

גליה: אנחנו יודעות הכול, מה שאמר לך ד"ר ארליך. את לא מפסידה הרבה. הן יוצאות. שמעון הולך לדלת

סוניה: אל תכעסי עלי, תמר. לא ידעתי שיבואו עם הילדים. אל תכעסי. מוציאה את הכרטיסים מהתיק שלה ושמה על המזנון הכרטיסים שלכם. אתם מסתגרים יותר מדי. את נראית לא טוב. רזית. אסור לאיש להיות לבדו. גם זוג זה כמו איש אחד. צריך לחיות בין אנשים, לשמוע ולדעת מה חושבים אנשים. להיות לבד זה להיות עיוור. להיות לבד זה הפקר. כשאישי נשאר לבדו, הוא מטפס פתאום על הקירות. הם יוצאים

תמונה שלישית

שבועיים או שלושה אחרי כן. ליל שבת. תמר מתקנת מחברות על שולחן הכתיבה בפינה. יהושע עומד על יד החלון

יהושע: חול. רוח מזרחית.

תמר: אתה אוהב את זה, לא? לירח הדבש לקחת אותי למדבר יהודה.

יהושע: לא סגרתי את החלון האחורי של החנות.

תמר: אז מה?

יהושע: ייכנס חול.

תמר: מה שהחנות שלך שווה פחות – אתה אוהב אותה יותר. למה לך? עד היום אני לא מבינה איך אתה... מהסיירת אל האוניברסיטה ועכשיו סוחר זהב.

יהושע: אתם!

תמר: מה אנחנו? דבר! אני שומעת.

יהושע: אתם. אתם העמדתם חומה. המדבר הוא בשבילכם נזירים, מתאבדים, מצדה. המדבר הוא משהו טהור, מוות. כאילו מוות הוא טהור. וזהב, זה בשבילכם גולה, זיעה על האצבעות, משהו טמא. אתם מפרידים בין שניהם ולכן, עד שאתם שמונה-עשרה אתם עולים למצדה, שומעים נאומים ונשבעים שבועות. אחרי כן, אחרי הצבא, אתם מתחילים לאסוף כסף, לא זהב, כסף. ובכסף אתם קונים דברים, צריך או לא צריך, קונים. ונוסעים לחוץ לארץ, לא נחים רגע, בוער לכם מלמטה ואתם נוסעים. אנשים הלכו למדבר בשביל לחיות יותר טוב, לחיות, לא למות. וזהב... מטבעות של זהב יותר נעימות באצבעות משטרות. ויש פמוטים מזהב. מאז שאני ילד, זהב הוא בשבילי חיים טובים.

תמר: אבל הזהב הזה משקיע אותך בחובות. יש צללים שחורים תחת העיניים שלך.

יהושע: אני אצא מהחובות. בתחילה זה זרם, ידעתי מה לעשות, כאילו נזכרתי. ועכשיו, זה יותר מסובך ממה שחשבתי. אני מתעייף לפעמים.

תמר: אני מעייפת אותך?

יהושע: לא. מה פתאום?

תמר: אני לא מעוררת אותך די?

יהושע: למה את עוברת עכשיו?

תמר: צריך לברוק את המחברות. וכי מה אעשה? אתה מגדל שפם. מה אני? אגדל זקן?

יהושע: אנחנו יוצאים עוד מעט.

תמר: כשנצא – נצא.

יהושע: שבת.

תמר: ואם שבת – מה?

יהושע: שום דבר.

תמר: אל תכעס. אתה פשוט לא טוב בשביל לשבת איתך ולפטפט איתך

סתם. אתה מדבר לפעמים יפה, אבל זה בא פתאום, רציני מדי, כמו צעקה. גם לריב איתך קשה. אל תיפגע. ידעתי את זה מהתחלה, והיו לי מספיק דברנים. אבל חשבתי שנהיה עסוקים ב... טוב. אתה לא צריך לשדל אותי הרבה כדי שאפסיק לעבוד. התלמידים האלה – תנים הם נראים לי. הם מתבגרים עכשיו, העצמות שלהם בולטות, העיניים שלהם רעבות, רגע אחד מלוכלכות ורגע אחרי זה הן מתחננות שיבינו וירחמו עליהן. עדר של תנים יושב בכיתה, ואני מכינה אותם לבחינות בגרות. אני נזכרת לפעמים בהורי. כשהייתי חולה, לא מאוד, קצת, היו הולכים לעבודה. הם אחראים מאוד. אבל ביום חלוקת התעודות הם חיכו לי על יד השער.

יהושע: ניסע בשבת הבאה לכנרת.

תמר: אתה סובל איתי כמו בעל במסדרון של חדר לידה. לא צריך שום כנרת, יש לי שתי שמלות חדשות. שכחתי לספר לך. קניתי היום בדרך חזרה מבית הספר. מה שאני באמת שואלת כל הזמן זה: איזה מהן ללבוש? אתה לא כועס שקניתי? במכירה, בחצי חינם. אני לא מוותרת כמובן על המינק. הבטחת לי כשפתחת את החנות. אני משוגעת לפרווה. תמיד אהבתי כלבים רטובים, בעיקר אחרי גשם. הריח של השיער הרטוב שלהם! חכה, תראה את השמלה! נכנסת לחדר השינה, שם היא מתלבשת. היא ממשיכה ומדברת משם היו שם עוד שמלות. ביום שישי הבא אקנה עוד שתיים. יום שישי זה היום הקשה בבית הספר. אתה מסכים, נכון? אתה תוציא כסף על זהב, ואני על שמלות. מה יש? זה לא אותו דבר? גם זהב הוא לא סתם עסק. נושמים עמוק כשאומרים: זהב. מקבלים צמרמורת. העיניים מתכסות ערפל כשמסתכלים בזהב. נעשה חושך על העור, כמו במכרה, כמו בכוכים של הצורפים, כמו בלילה עם אישה, לא ככה? נכנסת לבושה בשמלה בצבע אדום עז מה זה? לא מוצאת חן בעיניך?

יהושע: למה? להפך. מאוד. היא אדומה מאוד.

תמר: השמלה האדומה הראשונה שלי. חכה עד שתראה את הצהובה! צהוב כזה לא רואים אפילו בשמש. תמיד לבשתי לכל היותר כתום, או מטפחת אדומה על אפור. אבל נמאס לי הטעם הטוב והשקט. ממשיכה שיסתכלו אחרי! למה לא? אני לא איזה מינקת. אני יכולה להופיע בכבוד בלי חזייה. והמתנניים... אנחנו לא יושבים בבית. אנחנו יוצאים עם גליה ונצחיה ועם כל החברים כמעט כל לילה. אנחנו הולכים להצגות, למועדונים, למסיבות. אנחנו פוגשים המון אנשים. מסתכלים בי, בחשק, כן, בחשק. אז שיהיה אדום! זו שמלה נוראה.

יהושע: לא נורא. זה לא לבית. זה גם לא לטייל ברחובות בין אנשים. זה למועדון הפתוח.

תמר: היא עלתה הון. דגם של השנה הבאה. אני לא יכולה לצאת בשמלה כזאת.

יהושע: אולי...

תמר: שום שמלה! אני לא רוצה לצאת. יותר מדי. אני מדברת יותר מדי, אני רוקדת יותר מדי, אני צוחקת יותר מדי. רע לי מזה. רע לי. תתיר שם את הרוכסן מאחורי. עד שקשרתי... אין לי כוח. תתיר! למה אתה מחכה? תתיר!

יהושע: מתיר את הרוכסן ומחזיק בקצות השמלה התרתי.

תמר: מה זה? אתה מחזיק את זה בידיים.

יהושע: תמר!

תמר: עזוב! אתה נושם שם חם. חם מדי בשבילי היום.

יהושע: תמר!

תמר: אתה חולה. רכוס את זה! נצא.

יהושע: לא.

תמר: אני רוצה לצאת. אני משתגעית לצאת.

יהושע: אנחנו נישאר בבית.

תמר: אני לא יכולה, הגוף שלי מאוס עלי.

יהושע: את יפה. לא היית אף פעם יפה ככה. רזית. הכול צללים.

תמר: אתה אוהב חורבות. תן לי... אני אמשוך את זה בכוח.

יהושע: תמר!

תמר: השמלה תיקרע.

יהושע: לא אעזוב.

תמר: תיזהר! אתה משחק באש! גם אני אדלק, אולי ארצה לבעור עד הסוף.

יהושע: למה... למה את מתכוונת?

תמר: אתה לא יודע? אני אחזיק אותך, לא אתן לך לברוח, אני יכולה להיות

חזקה. ואם תשים את הגומי הזה, אני... צוחקת יום אחד אני אעשה את זה. או

לילה אחד. מין יום שיהיה לא יום ולא לילה.

יהושע: אני רוצה אותך.

תמר: מה זה רוצה אותי? מה בדיוק אתה רוצה? אתה מורעב, תסתדר לכד. זה

יותר בטוח.

- יהושע:** את אשתי. את אשתי עם ילד ובלי ילד.
- תמר:** טוב. אני אשכב, תעלה, רק תעשה את זה מהר.
- יהושע:** לא!
- תמר:** מה יש? מה לא טוב עכשיו? אני אשתך, אמרת. אני אשלם את החוב.
- תשתדל לא יותר מדי. רק כשתהיה מוכרח באמת. רק כשתיחנק.
- יהושע:** אני שונא אותך ככה.
- תמר:** איך אתה אוהב אותי?
- יהושע:** היינו שמחים, גם בלי.
- תמר:** זה היה מזמן, לא ידענו שאסור לי. חשבנו שאנחנו יכולים להביא ילד אם רק נרצה ילד.
- יהושע:** אנחנו כאן, עם ילדים ובלי ילדים. אני ואת.
- תמר:** מה זה?
- יהושע:** מה מה זה? אני ואת.
- תמר:** מה זה אני ואת?
- יהושע:** בעל ואשתו, אישה ובעלה.
- תמר:** ככה, אתה מחבק אותי, ואני אותך. אני נעשיתי צמאה. בעל ואישה זה גשם. אפוא כאן הגשם? רק זרמת סוסים, לא גשם ולא פרי, ולא כלום – זרמת סוסים! אני נשארת מלוכלכת. אני נשארת יבשה. ויש חרפה כזאת בכל הגוף. מה אתה רוצה ממני?
- יהושע:** אני מתגעגע אלייך.
- תמר:** אתה מענה אותי. אני אדמה מרה בלי פרי. מרה. אל תדבר איתי על געגועים. תחרוש ותזרע אם אתה מוכרח. אבל תדע, כל הזמן תדע שאתה חורש וזורע לשווא, אתה חורש וזורע לשווא. אין שום טעם, רק זה שאתה מוכרח. ואל תתגעגע, ולפחות – שתוק! מלא את הפה שלך עפר, ושתוק.
- הטלפון מצלצל
- יהושע:** מי זה?
- תמר:** החברות שלנו. הן מחכות לנו, למועדון הפתוח.
- יהושע:** את לא רוצה לענות?
- תמר:** בשביל מה? אתה שומע מה הן אומרות? "בואי! נצא, ניסע, נרוץ, נרקוד, נדבר, נצחק, ופה ושם, ושם ופה. רק לא בבית! רק לא בשקט! בבית, בשקט, מסוכן לך. היום לא מסתכנים. לכל היותר מתאבדים. ובשביל מה להסתכן? בשביל ילד?"

יהושע: אנחנו הבטחנו להן.

תמר: נצא, יש לי שמלה אדומה. זה עושה רעש גדול, אבל אפשר להפסיק את זה בן רגע. זה לא גשם. מרימה את האפרכסת ומורידה אותה. מנתקת את נקודת החיבור עכשיו אנחנו לבדנו. אסור לאיש להיות לבדו. גם זוג נשוי זה כמו איש אחד. פתאום הוא מטפס על הקירות. יותר מדי אור! מכבה את נורת החשמל שמן התקרה. נשאר רק אור המנורה שעל המזנון למה אתה שותק? למה אין מנוחה בליל שבת? הורי היו מתקוטטים נורא בליל שבת. לפעמים אפילו לא היו מתקוטטים, וזה היה עוד יותר נורא. זה נורא להיות בת יחידה ואחרונה, לא? מה עשו הוריך בליל שבת? מתי הרו אותך? לא בליל שבת? היהודים פרו ורבו תמיד בליל שבת. שתו יין קידוש, והיידה – ילדים! למה אתה שותק? בוא נתגרש. גרש אותי!

יהושע: לא.

תמר: אני קבר. אתה צריך ילדים.

יהושע: לא!

תמר: אתה משקר. אתה מתחבא. חנות זהב אתה פותח! לא שמת לב באיזה יום התחלת לשקוע בחובות? ואם תצליח איכשהו כמו כולם לעבוד וגם להצליח – מי יירש אותך? מי יתעסק בזהב הזה אחר כך כמוך?

יהושע: אני לא עובד בשביל להוריש.

תמר: מילים! אני לא מאמינה למילים שלך. אני רואה את הידיים שלך. בידיים שלך רואים איפה היית שלוש שנים. בידיים שלך רואים שלא אכלת שלוש שנים. ידיים של יתום. הידיים שלך מדברות יידיש. אתה צועק ביידיש בלילה. אתה נחנק בלילה. אתה דוחף. הידיים שלך מחפשות, מחפשות ילד.

יהושע: מספיק!

תמר: מה?

יהושע: מספיק, מספיק! מה זה? ודאי שאני רוצה ילד. את צריכה לומר לי שאת רוצה? אסור, אי אפשר, אין. "זהב!" "חייב!" אף אחד לא מצווה עלי לא זהב ולא שום דבר אחר. הם מתים. מתים לא יכולים לצוות שום דבר. אני מתעסק בזהב מפני שזה מוצא חן בעיני, וזה ישנו, ואני לא הורג בשבילו. ואם אני צועק בלילה? אני לא יודע מה אני צועק בלילה, גם את לא. אני לא רוצה לדעת. בשביל זה יש לילה, לצעוק, כמה שצריך, ואחרי הלילה יש יום, בשביל לא לדעת מה צעקת בלילה. לילה זה פגר. אני לא רוצה לסחוב איתי ביום שום חתיכות מן הלילה. ביום אני רוצה לחיות באור. הייתי

במחנות, לא אכלתי מספיק, ראיתי מתים. הם היו עייפים, הם רצו למות. אני רציתי לחיות. בן עשר הייתי, ורציתי לחיות. ישנתי, ורציתי לחיות. אני אוהב לחיות. אני אוהב לנשום. ואל תאמרי לי: גרש אותי! אני לא מפחד מהקללות שלך. יש ימים טובים ויש ימים רעים. שיהיו כולם רעים, אני לא מפחד. את אשתי. אנחנו שוכבים יחד במיטה, ואני שוכח שיד שלי – שלי, ושליך – שליך. ואני לא אגרש אותך בשביל שום ילד. ואני לא אהרוג אותך בשביל שום ילד.

תמר: יש נשים אחרות, תעבר אותן. כל אישה שנכנסת, תלה לה על הצוואר שלה ענק של זהב. היא תנשום עמוק. אז תתקע מראה ביד שלה. היא תלך לאיבוד, היא תמות. אז תפשיט אותה. לאט, לאט! אין מה לחשוש, היא תהיה עסוקה בראי ובזהב! תפשיט אותה ותשכיב אותה על הספה ו... אני אתכסה בצעיף, ואבוא לחנות שלך.

יהושע: מה את רוצה לומר?

תמר: אני לא רוצה לומר. מילים, מילים, מילים. אני אקיא, אני אקיא מרוב מילים. נמאס לי. "אם תלדי – תמותי" מה זה? תמותי! תמותי! טוב. תמותי כבר! מה זה תמותי? אני לא יודעת מה זה "תמותי". אני יודעת מה זה "אל תלדי"!

יהושע: בואי, נצא, נטייל.

תמר: לך ממני!

יהושע: בואי.

תמר: אל תיגע בי! אני שעירה. הראש קירח, כל השאר – שערות. אל תיגע בי!

יהושע: את צריכה....

תמר: שקר! שקר! הכול שקר! זה מסריח משקר.

יהושע: אני לא יכול. לא יכול לראות אותך ככה.

תמר: זה שקר. זה מת. זה נולד מת. זה פגר מסריח. צריך לקבור את זה. לשפוך סיד.

יהושע: תמר! תמר שלי!

תמר: אני אצעק. עוד פעם אחת תמר, ואני אצעק נורא. אני אגעה. אני אגעה כמו פרה. אני ארוץ ברחובות ואגעה כמו פרה ואצעק: עשב! תנו לי עשב!

יהושע: למה? למה?

תמר: שוחטים אותי.

יהושע: אני אוהב אותך.

תמר: יהושע! האור הזה! קח את האור מכאן! עשה חושך! אני נשרפת.

יהושע מכבה את האור

תמר: יהושע שלי!

יהושע: לוקח אותה בידיו לא! לא! לא!

תמונה רביעית

באותו הלילה. חושך בדירה, ורק על החלונות אור פנסי הרחוב. קול חריקה של בלמי מכונית מן הרחוב. פעמון הדלת מצלצל בקצב. תמר ויהושע נכנסים מחדר השינה. מעבר לדלת הכניסה נשמעות לחישות, וקול צחוק של נצחיה. פעמון הדלת מצלצל שוב בקצב.

נצחיה: מעבר לדלת, בקול רווי צחוק תמר! תמר!

גליה: יהושע!

נצחיה: אל תגידו שאתם לא בבית. המכונית שלכם למטה. למה לא באתם?

תפתחו! זה אנחנו.

גליה: אתה מפחד לפתוח דלת באמצע הלילה?

נצחיה: אתם מוכרחים לפתוח.

נשמע צלצול ממושך, אחרי כן דממה, אחרי כן לחישות וצחוק, קול רגליים רצות.

ראשיהן של גליה ונצחיה מופיעים בחלון

נצחיה: צוחקת הֵי, אנחנו כאן, על הסככה של הזבל.

גליה: לא תצליחו לברוח.

נצחיה: הֵי, אני מתנדנדת. צוחקת

גליה: תחזיקי במוט! הצחוק הזה מנרנד אותך. תפסיקי את הצחוק הזה.

נצחיה: אני לא יכולה. את מדגדגת אותי. אֵי! צוחקת

גליה: כולם מדגדגים אותה הלילה.

נצחיה: למה לא באתם? כאילו השתגעתם, ו... מה? איזו תוכנית שהיתה!

והעיקר – אחרי התוכנית! הו! יצאו פתאום לירקון. ועושים שם מין לילה

כזה, ליל העצמאות פתאום, יותר! אין הרבה לילות כאלה בחיים. שותים,

שרים, וזה רק מתחיל. חבר'ה הלכו להביא כבשים. ישחטו כבשים. אתם

מוכרחים לבוא. כל הירקון בוער ממדורות.

גליה: עץ אחד נשרף. הצריחות של העופות!
נצחיה: פנטסטי! משגע! כולם משתגעים. אלי ניגש אחד, אני בכלל לא מכירה אותו, ואומר לי: את יפה, את איילת השחר.

גליה: את?

נצחיה: אני. והוא אומר: אני רוצה לשפוך את הדם שלי לרגלייך. צוחקת ואז הוא, צוחקת אז הוא פותח את ה... צוחקת פותח את הכפתורים של ה... צוחקת ו... ו... לתוך הירקון. הו! אתם לא מתארים לעצמכם! זה חלום. הצחוק שהולך שם. הזוגות תחת העצים. היא לא יודעת מה שמו, והחצאית שלה למעלה.

גליה: ששש! תמר יכולה לפחד. אין מה לפחד. הבעלים האיומים האלה, רק מרימים שמלה זרה – זוכרים מיד את האישה שלהם. מה היא עושה בעצם, גם היא מרימה את השמלה? ואז זה נופל להם והם רצים חזרה אל הנשים, חוקרים אותן ומענים אותן, ובסוף מחוממים, משכיבים אותן על העפר. שיכורים! משמינית בקבוק! בעלי קם ממני עם פנס. להתעבר שם בסירחון, כשאחד שיכור מתהלך בין הרגליים וצועק: עולים על ירושלים העתיקה! עולים! שם להתעבר?

נצחיה: עולים על ירושלים העתיקה! צוחקת נכון! זה מה שהוא צועק! נחמד נורא. כולם נחמדים. ואני פשטתי שם... אני בלי... זה נהדר. זה כמו שני כלבים קטנים על החזה. זה מדגדג נורא. צוחקת אני לא יכולה יותר, אני אמות מהצחוק הזה. הבטן כואבת לי מהצחוק הזה, כמעט כמו צירי לידה. דממה נופלת לרגע

גליה: תפתחי לנו, תמר.

תמר: אנחנו לא לבושים. אנחנו ישנים.

נצחיה: הנה אתם, הנה. דיברתם. ידעתי. נשמעות צפירות מכונית חיימקה! חיימקה כבר מצפצף שם. בואו! כמו שאתם!

גליה: אישה רוצה ללדת. אבל מה אחר כך, מה? כשאישה הרה נדמה לה שיער, היא הולכת בתוך יער כשהיא הרה! בתוך סבך, בתוך מעיינות חמים, והיא שומעת שאגה; היא הולכת בתוך חלום כשהיא הרה. עד שהיא נופלת על הגב ומרימה את הידיים ואת הרגליים כמו חיה, וצועקת כמו חיה, ויולדת.

שוב נשמעות צפירות

נצחיה: ווי! חיימקה ושמועון עולים לקחת אותנו. בואו!
גליה: היא יולדת ואין יותר יער, אין. היא יוצאת מתחת הכרס שלה,

היא ממששת את המותניים שלה, היא מנגבת את הדם מהעיניים שלה, והיא רואה: עוד ילד, כמו כל הילדים. ובעל. ו... ריק, ריק לגמרי מסביב.

נצחיה: חיימקה! עזוב!

הגברים מאחור מושכים אותה למטה

אי! אני עפה! צוחקת ונעלמת

גליה: וזה גיהינום. תעזבו אותי! נעלמת, הגברים מושכים אותה למטה שוב ושוב. היא מופיעה בחלון אף אחד לא רוצה תינוק, הוא צורח. לא רוצים אימא, זה מזכיר את הסבתא. אל תיגעו בי! נעלמת ומופיעה שוב הריח של החיתולים, והחלב החמוץ! בעלה לא סובל את זה. נעלמת ומופיעה שוב ואני גם כן לא סובלת את זה. נעלמת ומופיעה שוב **סריסים!** נעלמת ומופיעה שוב **זנאים!** נעלמת ומופיעה שוב **יהושע!** נעלמת. קולה נשמע, הולך ומתרחק **תעזבו! תעזבו!** קולה מתחלף לצחוק, שהולך ומתרחק

תמר מתקרבת אל יהושע, דוחפת את ראשה אל כתפו

יהושע: אי! את נושכת אותי. נושכת.

מערכה שנייה

תמונה ראשונה

חודשיים אחרי כן. הגשם הראשון יורד בחוץ. ערב. אורות דולקים. סוניה, שמעון וגליה לכבושים במעילים. סוניה מחזיקה את המעיל של תמר

סוניה: אל תמר המעיל שלך. מתחילה להלביש אותה במעיל, גליה עוזרת **תמר:** שתיכן? כמו נסיכה, והנערות שלה. תודה. אני אתלבש בעצמי. מנסה להתלבש ומתקשה השרוול הזה! סוניה וגליה ממשיכות להלביש תודה.

סוניה: המטפחת, לראש. קר בחוץ.

גליה: המכונית שלי ברחוב השני. לא היה מקום לחנות כאן.

תמר: מתעטפת במטפחת אימא חיכתה לי תמיד בפתח עם איזו מטפחת או כובע.

סוניה: את הצטננת בכל שני וחמישי.

תמר: הייתי נשארת לכדי בבית עם חום.

סוניה: אי אפשר לעזוב כיתה שלמה של תינוקות. אנחנו מוכנים. שמעון!

שמעון: מה? כן. סליחה.

תמר: מה זה? משהו רועש, מבעבע.

סוניה: הגשם. כדאי שנצא. הוא יתחזק.

תמר: זה במטבח. השארתי את הצלי על הגז. זה יישרף. יוצאת למטבח וחוזרת
התחלתי לבשל בזמן האחרון, נהנית מזה.

גליה: זה עובר מהר.

תמר: כנראה.

סוניה: אנחנו הולכים, תמר.

תמר: כמובן. התנור. השארתי את התנור בחדר השינה דולק.

סוניה: שיישאר!

סוניה עוקבת אחריה

תמר: אי אפשר להשאיר תנור דולק בבית ריק. יוצאת לחדר השינה

שמעון: לגליה רציתי לשאול אותך... מה... מה... שלומה?

גליה: של מי?

שמעון: מה? אה... כמובן... חברתך... נצחיה. מה שלומה?

גליה: אין חדש.

שמעון: היא... היא כמו תינוקת.

תמר: נכנסת מחדר השינה, נתקלת בסוניה מה זה? פחדת שאקפוץ מהחלון? או

אולי... אסתתר תחת המיטה? כשאבא ואימא היו מתקוטטים, הייתי אני

נכנסת אל מתחת המיטה הכפולה שלהם. היו שם תפוחים רקובים. אימא

היתה מאחסנת תפוחים לחורף, ושוכחת אותם. והיו שם קורי עכביש. פעם

אחת נרדמתי שם.

סוניה: חיפשנו אותך אז בכל המושבה.

תמר: וכשהתעוררתי היו כל הפנים שלי, הכול, גם העיניים – קורי עכביש.

סוניה: אנחנו מאחרות.

תמר: משהו מסריח. התנור. כיביתי את התנור והחלונות סגורים. יהושע יבוא

... יש אצלו ריח טוב מהפה. אני לא יודעת אם הוא טוב, אבל יש לו ריח

טוב. פותחת את החלון באמת יורד גשם. שבוע שלם של גשם. אפילו הבתים

נראים רכים. גשם ראשון זה תענוג.

סוניה: תמר!

שמעון: תעזבי אותה!

סוניה: אתה!

תמר: מה אמרת, אבא?

שמעון: שום דבר.

תמר: אתמול. דיברנו כל כך הרבה אתמול. גם דודה מאשה... אני לא זוכרת

כמעט שום דבר. אתה אמרת משהו על חובה. מה אמרת?

שמעון: אני... אני התאמצתי כל השנים. הרגשתי שאני חייב להשיג משהו,

והנה, אין... אין שום חובה, אף אחד לא חייב להשיג שום הישג. גבר לא

חייב להצליח, ואישה, אישה לא חייבת ללדת. צריך להיות את מה שיש, חי.

לבקש רק שיהיה מספיק אוכל ולבוש ומישהו לדבר איתו ו... ושלא יכאב,

ששום דבר לא יכאב.

סוניה: כבר שבע וחצי, תמר.

תמר: זה כואב?

סוניה: מרדמים הרדמה מקומית.

תמר: ואחרי כן?

סוניה: צריך לשכב שלושה ימים.

תמר: אבל החרפה? כמה זמן אחרי כן שוכבים עם החרפה?

סוניה: אנחנו דיברנו, תמר. אין זמן עכשיו. קבענו תור, תמר.

תמר: תמר! רק לחשוב על זה, נולדת תינוקת, משהו עגול רך, וכבר נותנים לה

שם כזה, עושים אותה מין עץ גבוה, כל הזמן רוצה למעלה, למעלה. נלך.

בואו.

מתחילים לצאת, גליה מכבה את האור. סוניה פותחת את הדלת. יהושע עומד בפתח.

עכשיו חושך, ורק מלבן של אור בפתח החדר המדרגות

יהושע: שלום. מה זה? לאן?

תמר: לאן אנחנו, אימא? לקולנוע. להצגה ראשונה.

יהושע: פתאום? טוב.

תמר: מה זה? אתה מלוכלך, המעיל שלך... הפנים...

יהושע: אתם תאחרו. כדאי שתלכו מיד.

סוניה: בואי תמר.

תמר: דם. אתה פצוע. האור בחדר המדרגות כבה, חושך מה זה?

יהושע: שום דבר.

תמר: מדליקה אור חשמל בחדר אני אביא ספירט.

יהושע: לא צריך. אני מבקש אותך. לא צריך, לכו. זה לא דם שלי. הנה... זה

לכלוך. נפלתי לשלולית. סגרו לפחות את הדלת!

גליה סוגרת את הדלת. ומדליקה סיגריה

תמר: תן לי לראות. בשלולית יש בוץ, לא דם.
יהושע: זה לכלוך, לכלוך אמרתי, לכלוך, שלולית... היה סוס פצוע בשלולית.

לא ראית סוסים פצועים ברחובות?

תמר: סוס? אין לך שקרים יותר מוצלחים?

יהושע: אני מבקש: לכו.

תמר: שיהיה ככה. אני הולכת לקולנוע, אני הולכת לקולנוע.

יהושע: נכנסתי לאטליז לקנות בשר. עכשיו, בשבע. הוא התחיל להוריד את התריס, ופתח בשבילי. הוא רצה תשע לירות לקילו. אמרתי לו שכתבו בעיתונים שהמחיר הוזל, וצריך למכור לכל היותר בשמונה. אז הוא אמר: אני רוצה תשע. אני לא יודע מה קרה לי, הייתי עייף, ואמרתי לו פתאום: אתה פשוט גנב, בלי בושא, גנב, הוא שתק. ראיתי שהוא עייף, והתחרטתי. כמעט שאמרתי לו משהו, אבל הוא...

תמר: מה? הלאה! תמשיך!

יהושע: הוא קרע את האריזה מן הבשר. והוא אמר: גנב, הה? מה אתה רוצה, שאפסיד עליך? בחינם? לעבוד כמו בהמה בחינם? קח את זה בחינם! והוא זרק את חתיכת הבשר, בפנים שלי את הבשר. זה נדבק. זה נדבק מהאוזן עד האוזן. זה כיסה את העיניים. לא ראיתי. רציתי לצעוק. זה סתם את הפה, הוא עבר בינתיים את השולחן, קרע ממני את הבשר, והתחיל להכות אותי בבשר. עוד פעם ועוד פעם – בבשר. אני עמדתי סתם ככה. הריח! הטעם בלשון, לא יכולתי להרים יד.

תמר: בוא וארחץ אותך.

יהושע: לא צריך. מחכים לך.

סוניה: תמר!

תמר: אנחנו לא לקולנוע.

יהושע: מה?

תמר: אנחנו לא לקולנוע.

יהושע: את?

תמר: כן. אני.

יהושע: עם אבא ואימא שלך?

תמר: כן. החלטנו. דיברנו והחלטנו. היית בעבודה, ואנחנו דיברנו. גם דודה מאשה: הלידה זו רק אחת הפונקציות של האישה. כבוד האדם בעושר האפשרויות ליצירה. הגברים משאירים לאישה פונקציה אחת בלבד. דיברנו

הרבה. גם בכינו. אימא בכתה: היא ילדה אותי כדי שאחיה. ודודה מאשה אמרה: קדושת החיים! האחריות לחיים! ואפילו אבא: אסור להתאמץ, שרק לא יכאב. דיברנו הרבה. אי אפשר ללכת סתם ככה ולמות. כולם, גם אני, כולם מסכימים. אי אפשר נגד כולם. אל סוניה שמושכת אותה אל הדלת אני הולכת, אני הולכת. אתה לא רוצה ללוות אותי?

יהושע: לוקח את ידה, מושך אותה מידי סוניה את לא תלכי אל שום רופא.

תמר: את שומעת, אימא? הוא בעלי... ובמין צעקה איי!

יהושע: אל סוניה סליחה. אני מבקש. אנחנו רוצים להישאר לבד.

שמעון: סוניה.

סוניה: לא! הם לא היו איתך בהיריון. הם לא צעקו בצירי לידה. הם לא היניקו אותך.

תמר: מדברים, מדברים, מדברים.

סוניה: זה החיים שלך. בואי!

יהושע: לאן? אל הרופא? שהרופא בסכין...? זה ישנו. אולי לא היה צריך להיות אבל עכשיו זה ישנו. אולי זה אלוהים פיתה אותנו, ציווה עלינו. אני לא מרשה לה ללכת. היא אשתי, כמו שהיא. קודם בלי ילד, עכשיו עם ילד. ואני לא ארשה לחתוך כלום, אני אגן עליה כמו אם מישהו ינסה לפגוע בה בסכין רחוב. תצאו, אני מבקש.

סוניה: אין לך אימא, בגלל זה אתה מדבר ככה! תחזור לאטליז שלך, תהרוג את הקצב ההוא, לא את הבת שלי!

יהושע: כאן האטליז, כאן. ועכשיו, החוצה! זרקו בשר בפרצוף שלי, בשר של כלבים, כלבים משוגעים, אז תיזהרו, אני אנשוק! תשאירו אותנו לבד, אני אמשיך ואנשוק אותה בשקט, אנשוק עוד ועוד, עד שהיא תלד. החוצה! אל

תפריעו! פותח את הדלת, דוחף אותם החוצה, סוגר אחריהם

תמר: צוחקת איך שהם ברחו, עלובים. אל תדאג, הם ישובו מחר. מפסיקה לצחוק אתה גירשת את אבא ואת אימא שלי מהבית שלי.

יהושע: אני...

תמר: אתה! אתה השארת אותי כאן. תזכור את זה! אתה אמרת, אתה!

יהושע: מתקרב אליה תמר!

תמר: מתרחקת אני הרה עכשיו. הרה, ואני מתכוננת לשמור על זה. יותר ממה שאתה שומר על הזהב שלך. אנחנו נישן לחוד.

תמונה שנייה

כשבעה חודשים אחרי כן. בערב. רק המנורה על השולחן דולקת. תמר ישנה במיטתה, שעומדת עכשיו בחדר. יהושע מפנה כלים מן השולחן אל המטבח. גליה נכנסת. יהושע נכנס מן המטבח

יהושע: ממתני את...?

גליה: היא ישנה.

יהושע: נרדמה פתאום. התעוררה היום מוקדם.

גליה: יש לה פנים של תינוק בשינה.

יהושע: בשקט! היא תתעורר.

גליה: היית רוצה שתישן כל הזמן, מה? היא יודעת להתעלל, מה?

יהושע: עזבי אותה.

גליה: היית רוצה שתישן. לא רואים את העיניים שלה כשהיא ישנה. העיניים

שלה נעשות מוזרות לפעמים, נכון? רואים בעיניים שלה מה שהיא רואה.

רואים בעיניים שלה מלאך מוות קטן ומקומט. לא באת אתמול בלילה?

יהושע: עזבי את זה עכשיו.

גליה: מה יש? היא ישנה. למה לא באת?

יהושע: לא באתי.

גליה: תבוא מחר?

יהושע: אני לא יודע. לא עכשיו! אני מבקש.

תמר מתעוררת, רואה אותם. הם אינם רואים אותה

גליה: חכיתי עד שתיים. זה היה נורא. נוגעת בו אני אחכה גם מחר.

יהושע: תלכי עכשיו.

גליה: להיכנס כשהיא ישנה, ולצאת כשהיא ישנה? כאילו לא הייתי? שום

דבר לא קרה? אבל קרה משהו, לא? מישהו צריך לשלם איכשהו. גם לזונה

משלמים.

יהושע: למי?

גליה: בסדר. אני אחכה שם מחר. אני לא מתלוננת. כן, היא לפני, היא קודמת.

אני תחת המיטה שלה. לא לבדי, גם אתה איתי שם למטה.

יהושע: רואה את תמר את...?

תמר: אני יכולה לעזור לכם?

גליה: זה התחיל רק עכשיו. זה לא מה שאת חושבת. זה במלון זול. זה על מיטה

מלוכלכת. יש חור בתריס. אנחנו שמים שם חתיכת עיתון, ומישהו מסלק את זה. מדליקה סיגריה הוא שונא אותי. גם אני את עצמי. מכבה אין לך ממה לחשוש. את שם כל הזמן, אנחנו מתפתלים שם כבוץ תחת הרגליים שלך. הרגליים שלך זה התענוג היחיד שיש לנו שם. הוא לא יכול לנגוע בך עכשיו. אז הוא מכבה את האור ונכנס אל... אל המלון. אני... אני טועמת שם משהו ממך.

תמר יורדת מן המיטה ועומדת

גליה: מה?

תמר: כלום.

גליה: את לא אומרת שום דבר? קללי אותי! גרשי אותי! מלוכלך אצלי, ואני באה אלייך. את הרה, את מסתכנת והרה, יש אצלך חיים, יש אצלך כבוד. אני רוצה להסתכן, לשמוע, להריח. לא! אני פשוט לא מסוגלת להסתכל מהצד בשקט. אני מוכרחה להתקרב, להיכנס לתוך העור, לתוך המעיים, לתוך... אני מלכלכת, ודאי. דרך איפה אני יכולה להיכנס אם לא דרך צינור הביוב? ממשיכה למה את שותקת? את מסתכלת כאילו אני לא פה. נחש – מרוצצים את הקודקוד שלו. אפילו סתם עכביש – אומרים לפחות: טינפות! הלוא עשיתי לך רע, עשיתי משהו, לא? אני משהו, בכל זאת, אמרי משהו! פותחת את הדלת ואני רצייתי שתהיי אחותי. אחותי! המילה הזאת כל הזמן על הלשון שלי, כמו רעל. אחותי. יוצאת

תמר: אתה רוצה גם כן לומר משהו?

יהושע: לא.

תמר: אתה פותח פה כמו דג. אתה לא צריך לפחד. אני... לא כלום. סתם, סתם ככה. ככה צריך להיות כנראה. אני שוכבת במיטה כבר חודשים, לא יוצאת החוצה, אבל יש לי שבועונים. אני רק מתעוררת, עוד אין שמש, ואני כבר פותחת את טורי הרכילות, ופותרת תשבצים. בלי מעשה זימה אחד לא מתקבלים היום לשמים. מי שלא נאף או בגד – אין לו מנוחה. מה אני אעשה עם עצמי? עומדת על המיטה הו, לא. הו, לא. האדמה רועדת מתחת.

יהושע: בואי, תשכבי.

תמר: עוד פעם אתה משכיב אותי? אני רוצה לעוף. למה אני צריכה לשכב עכשיו? "את מסתכנת, את הרה, יש אצלך חיים, יש אצלך כבוד." מה פתאום כבוד? זה בצק. מתנפח שם לאט-לאט. מתי יהיה לזה סוף?

יהושע: תרדי, תרדי.

תמר: אתה מפחד שאקפוץ. כבר קפצתי, כבר הכיתי את זה בקיר. וכמים רותחים. זה לא נפל. חושבים שזה אפרוח רך, זה פיל, זה הר. זה יפיל שבע כמוני, וזה לא ייפול. זה מקועקע, זה חקוק. תלוי בחוט דק כמו נוצה, אבל הנוצה הזאת חזקה יותר מכל הציפור. אל תפחד! לא אני מגדלת אותו, הוא גדל עלי. בשביל מה זה טוב? בשר מביא בשר. הראשון ימות, והשני יחיה. בשר מביא בשר, בחושך, בתוך קורי עכביש.

הדלת נפתחה. סוניה ושמעון נכנסים. שמעון עומד לרוץ אל תמר. סוניה עוצרת בעדו

סוניה: שלום. ערב טוב.

תמר: בראוו! כל הכבוד! ערב טוב. שבו בבקשה, שבו.

סוניה: מה שלומכם?

תמר: תודה. את רואה: נחמד. רק קצת כאב ראש. אני הרה בבטן, וכואב לי הראש.

סוניה: יש לכם מצב רוח טוב. אתם... אתם משחקים. למה... למעלה?

תמר: הבאתם לחם?

סוניה: לחם? לא ידענו שחסר.

שמעון: אני ארד ואקנה.

תמר: אתה תרד ותקנה? אבא מסכן שלי. לא צריך. סתם. יש ריח של לחם טרי, קורה לי בזמן האחרון, אני מריחה לחם טרי כשאני ישנה. נרדמתי קודם. אני נרדמת פתאום בלי שום סיבה. וחלמתי שאני נכנסת אל איזה כפר קטן. והשדות משני צדי הדרך שרופים, ופגרים של בהמות רזות. ואני לא יכולה לברוח חזרה. ובכפר עומדות נשים. נשים מדולדלות, עלובות. הן מחזיקות תינוקות. תינוקות מצומקים, אפורים. והתינוקות צורחים מרעב. צרחות מכוערות, מרגיזות. והנה אני רואה את עצמי בין הנשים, וכידיים שלי תינוק, וגם הוא צורח. אני מסתובבת אחורה ומתחילה לברוח. אבל פתאום הכול מכוסה עשן מסריח, ולא רואים טוב. רק צללים. אני רצה אל איזו אישה, וזו אני, והתינוק שצורח. אני רצה אל אישה אחרת, ושוב אני והתינוק. ואני רצה כמו כלב משוגע. ואין לזה סוף. עד שהתעוררתי ו... כן, ככה.

סוניה: אני הבאתי לך דבש. דבש טוב.

שמעון: אל תשימי לב, אל תשימי לב לחלומות.

סוניה: דבש טהור. את אוהבת דבש. של פרחי הדר. תריחי! ריח פרדס!

תמר: לא! אל תזכירי לי ריח! בלי ריח!

סוניה: מה עשיתם לה? מה עשיתם לה?

שמעון: מפלצת!

תמר: מוחאת כפיים זהו! עוד! זה מתוק. זה נופת צופים. נופת!

שמעון: לא, לא!

תמר: מה לא? מה כן? מה לא ומה כן? מה כן ומה לא?

שמעון: לא לצאת מן הדעת. אנחנו יוצאים מן הדעת. אני מצטער, סוניה. סלחי לי.

תמר: עוד בקשת סליחה, ומה?

שמעון: כן, כן. עוד חטא, ועוד סליחה. שוב חטא ושוב סליחה. אבל לא לצאת מן הדעת, לא לאבד צלם אלוהים.

תמר: ובשביל עסק כזה כדאי?

שמעון: כן, כן. צריך ילד.

תמר: מי צריך?

שמעון: את לא רואה? אנחנו.

תמר: אה? אתם כבר הבאתם אותי לעולם, הוצאת מזה אושר כמה שאתם מסוגלים. מי עוד צריך אותו? הוא? הבעל שלי? אתמול בלילה קיללתי את הלילה שאבא שלו בא על אימא שלו, ליל שבת קודש הלילה שבו היהודים פרים ורבים.

שמעון: את צריכה ילד, את צריכה.

סוניה מייבבת

תמר: אני? אני אביא אותו, ובעצמי אצא, מיד אצא, לא אספיק אפילו ל... הנה, אימא כבר יושבת שבעה. מי צריך את זה? אלוהים? למה אני חייבת? וכי מה אני? כלי חרס, לגדל בתוכי תינוק, להוציא אותו חי, ואותי להשליך לאשפה? אני רציתי ללדת. למה נתן לי לרצות ללדת, ולא נתן לי להיות יכולה ללדת בשלום? ואם הוא החליט שדווקא ככה הוא רוצה ילד, למה זה חשוך כל כך? זה כבד, מלוכלך, זה מפחיד. למה הוא לא שולח לי איזה אור? אילו היה איזה אור! חושך. אני מפחדת. אני רוצה לחיות.

שמעון: את תחיי. מחביא ראשו בבטנה של תמר

תמר: הו! מושכת את שמעון אל בטנה חזק יותר. קרוב יותר! פנימה! כמה רציתי לאהוב אתכם באור בהיר. תן לי לרדת. אני רוצה או לא רוצה – הוא ייוולד.

שמעון: אני אוריד אותך. מנסה להוריד אותה ולא יכול אני לא יכול.

תמר: אין דבר. אתה לא צריך. הנה, יהושע.

יהושע נושא אותה ומוריד אותה על הרצפה. הוא לוקח מזלג ממגש האוכל שמונה שם.

תמר: מה אתה עושה? מפנה עכשיו כלים? מזלג, מה...?

יהושע: שום בית מלון! לא יהיה יותר בית מלון! אני נשבע. תוקע את חוד המזלג בכף יד שמאלו, ומושך וחותר.

תמר: מה אתה עושה? במזלג?

יהושע: אני לא אשכח.

תמר: צוחקת ובוכה חליפות במזלג! היד שלך. קרעת את כף היד. דם. לא צריך... ילד, אתה ילד... במזלג! הוא נשבע בדם, במזלג. כל היד – דם מן המזלג. ילד שלי! לופתת את בטנה, מקשיבה אימא! אני חושבת שזהו זה. אימא!

תמונה שלישית

חודש או חודשיים אחרי כן, בליל שבת. מיטת תינוקות עומדת במקום שעמדה מיטתה של תמר. יהושע עומד על ידה ומתעסק בתינוק. נשמעות דפיקות בדלת. יהושע פונה לאחוריו. שוב דפיקות בדלת

יהושע: יבוא.

גליה: נכנסת שלום. שבת שלום.

יהושע: שלום.

גליה: אתה מופתע.

יהושע: לא חיכיתי לאף אחד.

גליה: ההורים שלה לא אוכלים כאן בליל שבת?

יהושע: לא.

גליה: הם ודאי היו רוצים. למה אתה לא מזמין אותי לשבת? יושבת

יהושע: שבי.

גליה: תודה. אני לא יודעת למה, אבל הרגליים קצת רועדות. איך אתה מסתדר?

יהושע: ביום יש מטפלת ועוזרת, ואחרי הצהריים – ההורים.

גליה: ואתה בלילה. ההורים שלה ודאי היו מסכימים לקבל אותנו, לפחות לאיזה

זמן, לא?

הוא לא עונה.

גליה: גם מטפלת ועוזרת זה הרבה כסף, לא?

הוא לא עונה.

גליה: אתה לא משתעמם?

יהושע: סליחה, אבל אני צריך לטפל כאן בילד.

גליה: כמובן. אני מפריעה. אני אלך עוד רגע. אפשר לומר שהיא זכתה: התינוק נולד, הוא חי.

יהושע: סליחה...

גליה: אתה צודק. היא לא רצתה להביא עוד תינוק לעולם, היא רצתה לחיות עם תינוק. אבל בכל זאת זכתה. היא לא רצתה לחיות בלי תינוק. ואת הרצון

הזה קיימה. שאבוא לחיות איתך?

יהושע: לא.

גליה: אני מבשלת טובה. אני כמעט לא יכולה להיות בלעדיך.

יהושע: לא.

גליה: היא...? היא עדיין כאן?

יהושע: אני פשוט לא רוצה.

גליה: לא רוצה – לא צריך. הולכת לדלת אולי, במלון? כמו אז? לא? אל תאמר

עכשיו כלום. למה להתחייב. אולי בכל זאת תחליט שכן. לפעמים מוכרחים

להתלכלך כדי לא להשתגע. יוצאת

התינוק במיטה מתחיל לבכות

יהושע: חזור אל התינוק מה יש? מה אתה רוצה? אתה לא יודע כלום, לא מבין

כלום, מה אתה כבר בוכה? אני לא יכול. אני אצעק עוד רגע.

התינוק משתתק. נשמע קול גשם.

יהושע: ככה יותר טוב. גשם, אתה שומע? אפשר להריח.